

doline. Nobene blagovne zadruga še ni v šmarškem in brežiškem okraju ter v Halozah, kjer bi človek sodil, da je potreba po njih največja.

Osrednja kmetijska zadruga v Mariboru

Vse te kmetijske blagovne zadruga so ustanovile svojo poslovno zvezo, to je Osrednjo kmetijsko zadrugo v Mariboru, ki ima že 22 članic, 11 jih bo verjetno v kratkem pristopilo. Vse krajevne prekmurske zadruga bodo povezane v okrajno zadrugo v Murški Soboti in potom te s centralo. Kakor posameznik išče zaslombe v zadruzi, tako se morajo posamezne krajevne zadruga nujno združiti v močno blagovno centralo, ki zanje posreduje, nabavlja potrebščine, vnovčuje pridelke na večjih tržiščih ter vrši medsebojno izmenjavo.

Ali so zadruga res naše?

Da, naše so in radi nas vseh so. Njihovo premoženje, njihove naprave in stavbe so naša skupna last. Niso last le tistih, ki jih slučajno vodijo, ne last odbornikov, ki jih upravljajo. Last vseh članov so, last vsega okoliša, vsega občestva.

Kakšne koristi imamo od njih?

Prav gotovo imamo od zadrug mnogo, četudi malih koristi. Vse skupaj pomenijo ogromen uspeh, katerega bi moral vsak videti in celo slepec otipati. Seveda najdemo za to pri ljudeh le redko priznanje. In ne le to, kar občutimo pri svojem žepu, tudi ono bi morali priznati zadrugam, kar so one preprečile in nas obvarovale škode samo s tem, da obstajajo. Saj so nas rešile denarnega in blagovnega oderuštva.

Kaj bi še radi?

Ako dopustimo to vprašanje, seveda mnogim ne bo nikdar dovolj. Če ponudimo prst, bodo zahtevali celo roko. Zavedajmo se, da zadruga čudežev ne delajo. Pomagale pa bodo vsem, ki se k njim zatečejo in so pomoči vredni. Mnogo gospodarskih vprašanj je še nerešenih, mnogo nalog si zadruga še lahko zadajo in jih bodo izvršile, pogoj je seveda naše sodelovanje in potrpežljivost.

Kakšne so naše dolžnosti?

Ker smo spoznali, da so nam zadruga koristne in potrebne, da so naše trdnjave, naše vodnice v boljše bodočnost, se jih oklenimo z vso ljubeznijo in zaupanjem v dobrih in slabih časih. Bodimo vneti apostoli zadrugne ideje, širimo jo med znanci, branimo jo pred sovražniki. Gradimo stavbo naprej po gotovem načrtu. Ne razdirajmo dobrih temeljev, ki so nam jih postavili predniki, in ne prepirajmo

se med seboj. Bodimo kot ena družina. Na vodstva postavimo vedno može, ki so pošteni, sposobni in voljni požrtvovalno delati za skupno dobro. Ne iščimo osebnih koristi, bodimo vztrajni kot hrast, bodimo marljivi kot mravljica. Če bomo izpolnili te svoje dolžnosti napram zadrugni skupnosti, bomo lahko zahtevali od nje svoje pravice in jih bomo dosegli.

Po Jugoslaviji

Volilni zakon je bil objavljen v »Službenih novinah« v Beogradu dne 15. marca. O bistvenih določilih tega zakona, po katerem se bodo vršile volitve v narodno skupščino, smo že poročali. Za volitve je država razdeljena na 55 volilnih okrožij. Slovenija je razdeljena na naslednja volilna okrožja: 1. s sedežem v Ljubljani (področje okrožnega sodišča Ljubljana, 5 poslancev); 2. s sedežem v Mariboru (okraj: Maribor desni breg, Dravograd, Slovenjgradec, Gornji grad, Slov. Konjice, 4 poslanci); 3. s sedežem v Murški Soboti (Maribor-mesto, okraj: Maribor levi breg, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Lendava, 7 poslancev); 4. s sedežem v Celju (okraj: Celje, Laško, Šmarje pri Jelšah, Brežice, Krško, 6 poslancev); 5. s sedežem v Novem mestu (področje okrožnega sodišča, 5 poslancev); 6. mesto Ljubljana (2 poslanca). V Sloveniji bo torej izvoljenih 29 poslancev. Kandidatne liste so državne in okrožne. Državno listo more vložiti stranka (ali zveza strank), ki je vložila okrožne kandidatne liste v najmanj 15 volilnih okrožjih. Samostojne okrožne liste so nemogoče, ker bodo samo tiste okrožne liste potrjene, ki so vezane na kakšno državno listo. Državna kandidatna lista se predloži v potrditev kasacijskemu sodišču v Beogradu, okrožna pa okrožnemu sodišču v tistem kraju, ki je označen za sedež dotičnega volilnega okrožja. Glasovanje je tajno ter se vrši s krogljicami. Razdelitev mandatov se izvrši po D'Hontovem proporcionalnem sistemu. — Razpisane bodo volitve, ko bo država v celoti urejena ter bodo to dopuščale sedaj še negotove mednarodne in meddržavne razmere.

Glavno vprašanje, ki je v njem sedaj osredotočena pozornost in briga pristojnih činiteljev v Beogradu, je izdelava državnega proračuna in proračuna banovine Hrvatske. Dokončnega proračuna ne bo še zdaj dobila ne država ne banovina, marveč bo vpeljan režim proračunskih dvanajstin. Za državo so proračunske dvanajstine že pripravljene. Kar se tiče banovine Hrvatske, še ni določeno, ali bo ostal dosedanj način financiranja potom odstopa gotovega odstotka državnih dohod-

kov na banovino Hrvatsko (doslej 29%) ali pa bo država prepustila banovini gotove davščine v samostojno razpolaganje. Kakor poročajo hrvatski listi, znaša načrt proračuna banovine Hrvatske okoli 1500 milijonov dinarjev.

Zamenjajte kovance po 20 din! Finančni minister je izdal odlok, da se umaknejo iz prometa stari 20 dinarski kovanci najkasneje do 30. aprila tega leta.

Razširjevalci razburljivih novic najdejo v sedanjih napetih razmerah dovolj snovi za besedičenje in razširjanje neresničnih novic, ki razburjajo živce. Včasih je taka snov vzeta iz notranje-političnega življenja naše države, najraje pa iz zunanje politike in iz odnosa med obema vojujočima se taboroma in razmerja teh taborov do nevtralnih držav. Kovarji takih novic se nahajajo povsod po državi, na njenih mejah prav tako, kakor v prestolnici naše države. Treba jim je z ostrimi kaznimi zamašiti preširoko se odpirajoča usta. To se je te dni zgodilo v Beogradu, ko je bilo več oseb radi razširjanja takšnih novic kaznovanih z zaporom 20 do 30 dni. Med temi osebami so bili zastopani razni poklici: advokat, upokojen svetnik zunanjega ministrstva, desinfektor, časnikar, dimnikar, hišna gospodinja itd. Razmere, ki se v njih nahaja naša severna državna meja, zahtevajo, da bi se proti takšnim elementom postopalo z večjo paznjo in strogo.

Trčenje ekspresnega in tovrnega vlaka. Dne 22. marca okrog petih zjutraj je ekspresni vlak iz Beograda zadel ob tovorni vlak iz Zagreba na železniški postaji Ivaničgrad na Hrvatskem. Ob času trčenja so potniki v ekspresu spali in k sreči ni bil nikdo poškodovan. Lažje poškodbe sta dobila samo strojevodji obeh vlakov in en kurjač. Materialna škoda je velika, ker sta lokomotivi vlakov razbiti in prav tako dva vagona tovrnega vlaka. Proga je pokvarjena na nekaj sto metrov.

Žrtve slabih romanov in filmov. V Splitu (v Dalmaciji) je pretekli mesec policija ujela tri mladeniče, ki so se podali v svet z neznanim ciljem. Eden je bil iz Belovara, stanujoč v Beogradu, drugi iz Murske Sobotice, tretji iz Dobrljina. Vsak izmed njih je nosil s seboj revolver. Ko jih je policija vprašala, kam gredo, so odgovorili: V svet. Nadaljnja spraševanja policije so dognala, da so te mladeniče pokvarili kriminalni romani, ki opisujejo zločine in zločince, in pa slabi filmi. Slabi prizori, ki so jih čitali ali gledali, so tako pokvarili njihovo fantazijo, da so popolnoma izgubili svoje duševno ravnotežje. Doma se ukradli denar, kolikor so ga mogli, potem pa so se napatili po svetu. Tak je vpliv slabih romanov in filmov. Slabe povesti vzgajajo

Najsevernejša vojna. Sedanjí boji na finski severni fronti so sploh najsevernejši boji sveta. Če ne upoštevamo finskih osvobodilnih bojev, se vojna od časa švedskega kralja Karla nikoli ni pomaknila tako daleč na sever, onkraj polarnega kroga. Takrat je odšel finski kmet Nuh Vesainen na čelu majhne vojske proti severu in je razdeljal ruski samostan v Pečenggi. Ta samostan, ki so ga pozneje spet zgradili in ki še stoji, so Finci ob začetku sovražnosti izpraznili, ruske menihe pa spravili na varno. Poleg teh menihov so iz vzhodnega dela Laponske z veliko težavo odpravili nič manj nego 15.000 ljudi.

Najtrša kovina na svetu. Zveza ameriških kometikov je javila v svojem

Av gust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vnaškega življenja

V tem žalostnem času je bil zakotni pisar Mikica bolj žalosten kakor kdaj koli poprej. Ljudje so ga vrgli iz siromašnega stanovanja, ker je bil že dosti na dolgu zanj; vrgli so ga na cesto, odpustili so mu dolg, huda zima pa mu nikjer ni dala zavetja. Ljudje so ga gonili izpod strehe, zima ga je gonila pod streho. Kam hočeš, ko nikamor ne moreš? Šklepetajoč se je prijel za srce, da bi ga stisnil od jeze, ker mu je šepetalo: »Mikica, Mikica, zdaj je menda vsemu konec! V pipi tvojega življenja je komaj še majhna iskrica, a mnogo, mnogo pepela!« Zdaj je bil približno tak, kakor ga je mati rodila: ki ne more hoditi, stati, ki nima kaj jesti, ležal je strn na dlani velikega sveta brez pomoči. Le nekaj je imel več kakor otrok — zavest, ono večno mučiteljico hudobnih duš, ki ne miruje niti podnevi niti ponoči, niti kadar spiš, niti kadar bdiš. Ta zavest je rekla pisarju: »Tako je, tako tudi mora biti, ker si ti takšen bil!«

»Ne!« je kriknil in zagrozil s pestjo rujnemu soncu, »naj se zaroti proti meni tudi ves svet, jaz se ne dam.« Drhteč in šklepetajoč v svojem tenkem suknjiču je začel gaziti globoki sneg in se je sopihajoč vlekel proti Savi, kjer je bil ciganski tabor.

40

»Kaj!« si je govoril; »ljudje me nočejo vzeti pod streho? Vrgli so me na smetišče. Dobro. Ne grem več ljudem pod streho. Prekleta bodi vsaka hiša, ogenj naj jo požre! Tu se bom grel, tu bom jedel in dobil denarja. Ej, Ugarkovič! Molzel te bom do krvi! Ali misliš, črni potepuh, da se bom sam gnal, da se bo samo moje srce peklo na ražnju, ti pa da ne bi ničesar občutil?«

Ugrezajoč se nekoliko v sneg se je pisar privlekel do grmovja. Tu se je ustavil, vzdihnil, puhnil v rdeče, omrzle roke in stopil v vrbje. Korakoma je napredoval z glavjo, z rokami in lakti je razgrinjal zmrzlo šibje, trdo ivje; prav potil se je. Zdaj je prispel na jaso pri reki. Sneg se je razprostiral naokrog, vodo je pokrival gost led. Žalosten je bil pogled na pusto pokrajino. Pisar je pogledal dalje. Kaj? Vse je prazno! Ciganov ni. Še se vidi sled, kjer jim je stal šator, še je mrtvo oglje njihovega ognjišča, njih pa ni in ni. »Oh!« se je zgrabil pisar za glavo. »Torej niti za cigana nisem, tudi ti potepuhi bežijo pred menoj.« Glava se mu je zavrtela, sredi te hude zime mu je gorela kri kakor živ ogenj. Pusta širna krajina je zijala nanj kakor orjaška lačna zver, ki je pripravljena, da ga požre. Obup mu je stiskal dušo, stopil je, da bi se vrgel v vodo, da bi šel za Lukom, toda voda je bila zmrzla, niti ta ga ni hotela. Mraz ga je atresel. Pogledal je proti nebu, že je sonce zahajalo. Skoro bo prišel tudi že mrak, z njimi one črne dolge sence, ki so

lahkomiselne, lahkožive in zločinske značaje in onesrečujejo družine. Tudi v Sloveniji so listi, ki objavljajo kriminalne romane in povesti, s katerimi zastrupljajo srca mladine po mestih, trgih in vaseh. Za njimi stojijo zločinski špekulanti, ki izrabljajo slabe nagone v človeku, da ga navežejo na svoje ničvredne liste.

»Kmetijski list«, ki je v tesni zvezi s »Kmetijsko družbo«, kakršna je zdaj, je ozlovoljen na tiste liste (med njimi tudi na naš list), ki so poročali o tem, da je »Kmetijska družba«

odstopila od tožbe zoper g. J. Štrcina. Očitki Štrcinovi, radi katerih je »Kmetijska družba« naperila zoper njega tožbo, osvetljujejo ravnanje in gospodarjenje te nekdanj tako važne družbe. »Kmetijski list« si obrambo družbe zelo olajšuje. Namesto da bi poedine stvarne očitke tudi stvarno zavrnil, po ponatiskuje članek svojega močnejšega JNS kompanjona »Jutra« z napisom: »Ali znamo gospodarsko misliti?« Da, naše kmečko ljudstvo zna gospodarsko misliti in delati in zato obsoja in odklanja sedanjo »Kmetijsko družbo«.

Za vinogradništvo važni prireditvi

Prireditvi v Ljutomeru

Tokrat je bilo v Ljutomeru razstavljenih 187 vzorcev vina, in sicer iz ljutomerskega okoliša 147, iz gornjeradgonaškega 11 in iz štrigovskega okoliša 27 vzorcev. Strokovna ocena razstavljenega vina je ugotovila, da je velika večina vzorcev vredna najboljše ocene. Med temi najboljšimi vzorci je komisija naknadno izbrala en vzorec, za katerega je bila določena lepa nagrada: 100 kg galice. Isti dan zvečer se je vršil sestanek vinogradnikov in navzočih strokovnjakov, ki ga je

vodil načelnik kmetijskega oddelka banske uprave g. inž. Podgornik. Na sestanku se je obdelalo vprašanje zaščite našega vina s posebnim ozirom na dejstvo, da je letos izdalo kmetijsko ministrstvo odločbo o zaščiti imena izvora vina, ki raste na dalmatinskem otoku Šolta. Ta odločba je bila rešena v nekaj dneh, a prošnja za zaščito »ljutomercana« se vleče že peto leto brez konca. Kje je le krivda?

V torek, 12. marca, ob devetih je g. načelnik inž. Podgornik otvoril vinski sejem in raz-

stavo z lepimi, vzpodbudnimi besedami v ime-nu g. bana. Tudi okrajni načelnik g. Otmar Skale je pozdravil razstavljalce, častital prirediteljem in želel obilo uspeha razstavljalcem in kupcem. Predsednik Vinarske podružnice pa je pozdravil vse navzoče zastopnike oblasti in druge strokovnjake. Nato se je pričela poskušnja vina, ki je trajala ves dan v največji živahnosti tja do osmih zvečer. Prodanih je bilo okoli 400 hl vina po 5 do 8 din za liter.

Vinska razstava in sejem v Dramljah

Za okoliša Celje in Šmarje sta bila v nede-ljo, 17. marca, v Dramljah pri Celju otvorje-na vinska razstava in vinski sejem. Že na predvečer so ocenili strokovnjaki številna razstavljena vina izbranih ter mešanih vrst, katerih je bilo vseh skupaj 70. Strokovnjaško mnenje glede razstave je zelo pohvalno, kar se tiče belih in rdečih vin. Vina iz zgoraj ome-njenih okolišev so harmonična, prijetnega okusa in muškata vina vsebujejo izrazit buket.

Razstavo je otvoril pokrovitelj g. senator Alojzij Mihelčič. Sledile so pozdravne besede na navzoče odlične osebnosti. Nato je pričela poskušnja dobrih vin, ki je zadovoljila vse obiskovalce okusno prirejene in dobro obiskane razstave in sejma.

Angleški kralj pozdravlja mornarje in častnike križark »Exeter« in »Ajax«, ki so se udeležili pomorske bitke z »Grafom Spee«

Poveljnik nemške podmornice poroča po vrnitvi v pristanišče tovarišem o torpediranju in uspehih na morju

Fric Thyssen, nemški veleindustrijec, ki je financiral svojčas Hitlerjevo stranko, je pobegnil s svojo ženo v Švico

Slika nam predstavlja najmodernejšo potapljaško opremo, s katero se spuščajo potapljači v silne vodne globline

plazijo po tleh kakor ogromne pošasti. Ali ne bo med njimi tudi Luka? Ali ga ne bo gledal z ledenimi očmi, grabil z ledenimi rokami, ali ga ne bo zadržal? Naglo se je obrnil pisar na peti in je pohitel proti vasi. Letel je kakor nor. Vsak štor, vsaka veja se mu je zdela živa. Lice mu je gorelo od mraza, mraz se mu je zabadal v prste kakor iglice, telo mu je postajalo trdo, toda hitel je, da bi vsaj živo srce prinesel v vas. Bil je lačen, bil je žejen. Od lakote mu je gorel drob, od žeje se mu je stiskalo grlo. Ko bi bil koga srečal, bi ga bil zaradi skorjice kruha, zaradi dveh treh kapljic žganja zadržal. Prispej je v vas, a noge mu niso znale druge poti kakor do krčme. Saj tam imajo jesti in piti, morda bi se našel način, da človek kaj ulovi. Stopil je v hišo, sedel za mizo. Bilo je več kmetov tu, toda nobeden ga ni pogledal, niti krčmarica Jana ne. Sedel je tu, kakor da ga ni. Med kmeti je stal kramar iz mesta. Blizu je božič. Kramar prodaja vrvice, trepetljike, papirnate svetnike za božič, pa kupuje tudi stare reči, perje, kosti, zajčje in lisičje kože, ponošene škornje in staro obleko. Široko je razlagal svoje blago po mizi, hvalil se je in rotil, da nima niti pare dobička, ko je tako poceni. Kmetje so gledali, obračali to drobnarijo, kimali z glavo, grebli z rokami po žepih, da bi še našli kak krajcar. Mikica je vse to gledal od strani. Podivjal bi od žeje. Kar mu šine misel v glavo. Pogleda svoj suknjič. Res je bil zadnji, pa ni

bil slab. Odvetnik Andrič mu ga je bil podaril, pa mu je pri tem tudi rekel, naj mu ne pride več pred prag. Mikica je skočil, slekel suknjič, stopil h kramarju in se zadržal:

»Kaj mi daš zanj?«

Vsi so se zavzeli, kramar je pretipal suknjič, pregledal šiv in podlago ter dejal mirno:

»Goldinar.«

»Daj denar!« se je zadržal pisar mrko, ko pa mu je kramar vrgel goldinar na mizo, je Mikica veselo zaklical:

»Ej Jana! Žganja! Veliko steklenico žganja! Za goldinar žganja!«

Jana je prinesla steklenico, prej pa je vzela goldinar. Pisar je začel piti in piti, da mu je bilo grlo preozko. Kri se mu je vžgala, glava zavrtela. S pestjo je začel po mizi udarjati in se dreti:

»Ha, ha, ha! Piši me v uho vse svet! Vsi ste lopovi, vsi, ki vas je mati rodila, samo jaz, jaz sem pošten in pameten. Vsi ste lopovi!«

Kmetje so bili dolgo tiho, nazadnje so se lotili pijanca in zletel je pri prič pred vrata v sneg.

Drugi dan so našli pisarja sedečega pod križem. Bil je mrtev, zmrznil je bil.

»A joj, joj! Mikica, kje ti je bila pamet!« je ob tej novici zajecal pijani župan.

strokovnem glasilu, da se je nekemu njihove-mu članu posrečilo iznajti nov način spajanja kovin, ki da najtrdnjše kovino na svetu. Če ima v lestvici trdote diamant št. 10, se ta spojina označuje z 9,8. Ta umetno pridobljena spojina se po trdnosti torej najbolj približuje diamantu in je z diamantom ni mogoče rezati ali deliti. O postopku, ki je že patentiran, povedo samo to, da sta glavna dela spojine premog in element titan. Strokovnjaki v Ameriki pravijo, da bo iznajdba postavila na glavo vse dosedanje pridobivanje jekla in vse industrije s tem v zvezi, zlasti izdelovanje modernega orožja.

Starost in zmogljivost. Mlad, še ne popolnoma razvit človek je za trajno telesno obremenitev